

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 238/2018-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. júla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 109/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 109/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 109/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Vorobelovej, Bajzova 2, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 109/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 29. mája 2013 sa na základe žaloby podanej sťažovateľom začalo na okresnom súde konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov proti žalovanej – Slovenská republika (ďalej len „žalovaná“).

Sťažovateľ namieta dĺžku napadnutého konania, pretože je toho názoru: *„... že v prípade ako je konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, by mali vnútroštátne orgány venovať osobitnú pozornosť potencionálnym dôsledkom, ktorá má neprimeraná dĺžka konania na osobné pomery*

poškodeného. Je predsa povinnosťou štátu, prostredníctvom práve tohto orgánu verejnej moci, ktorý mi škodu spôsobil, odčiniť skôr spôsobenú krivdu a nahradiť škodu.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov a prerokovanie záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru sťažovateľa [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I. pod sp. zn. 7 C/109/2013 porušené bolo.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 €, ktoré je porušovateľ Okresný súd Bratislava I. povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Porušovateľ Okresný súd Bratislava I. je povinný sťažovateľovi zaplatiť trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci a rež. paušál na účet právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Vorobelovej do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 238/2018-12 z 5. apríla 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 109/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“), na ďalšie konanie.

Predsedníčka okresného súdu sa k prijatej sťažnosti sťažovateľa vyjadrila prípisom sp. zn. 1 SprV 234/2018 z 15. mája 2018, v ktorom poukázala na to, že „... I keď tunajší súd nekonal vo veci bezodkladne, ako je zrejmé z priloženého prehľadu procesných úkonov zo dňa 18. 05. 2018, mám zato, že zodpovednosť za celkovú sťažovateľom namietanú dĺžku konania možno pričítať najmä sťažovateľovi.

Ako je zrejmé i z vyššie uvedeného, k celkovej dĺžke konania prispel samotný sťažovateľ tým, že z dôvodov spočívajúcich na jeho strane došlo dvakrát k odročeniu termínu pojednávania, ale najmä tým, že v žalobe určil nesprávne orgán konajúci v mene štátu, ktorý nedostatok súd musel v priebehu konania odstraňovať. Nesprávne určenie orgánu konajúceho v mene štátu zo strany žalobcu malo za následok aj potrebu opätovne doručovať žalobu novému orgánu konajúcemu za štát, ako aj opätovne vykonať úkony smerujúce k príprave pojednávania zo strany súdu. Napokon k predĺženiu konania zo strany sťažovateľa prispelo aj to, že žaloba bola neúplná v časti označenia titulu, z ktorého si žalobca uplatnil náhradu škody voči štátu - aj túto vadu súd musel v konaní odstraňovať. Jedno z pojednávanií muselo byť odročené pre odstavku distribúcie elektrickej energie, pričom súd o tejto odstavke nemal v čase vytyčenia pojednávania vedomosť, dozvedel sa o nej krátko pred nariadeným pojednávaním. Toto predĺženie konania nemožno podľa môjho názoru pričítať na vrub konajúceho súdu, keď d'alší termín pojednávania bol vytyčený bez zbytočného odkladu.

K celkovej dĺžke konania prispela nepochybne i skutočnosť, že v konaní dvakrát došlo k zmene zákonného sudcu a teda vec bola od začiatku konania doposiaľ pridelená na prejednanie trom zákonným sudcom...“.

Z prílohy pripojenej k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu vyplýva nasledujúci chronologický prehľad úkonov vykonaných v napadnutom konaní:

„- 29. 05. 2013 – žaloba doručená tunajšiemu súdu. doplnená v listinnej podobe dňa 03.06.2013, vec bola pridelená na konanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Tatiane Redenkovičovej;

- 20. 08. 2013 – súd uznesením č.k. 7 C 109/2013-28 vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe, žalovaný sa vyjadril dňa;

- 20. 08. 2013 – súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu;

- 23. 08. 2013 – súd požiadal Okresný súd Rožňava o zapožičanie spisu sp. zn. 1 T 1/2008;

- 06. 11. 2013 – účinnosťou Dodatku č. 17 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I na rok 2013 došlo k zmene zákonného sudcu, zákonnou sudkyňou vo veci sa stala Mgr. Mgr. Miriam Plavčáková;

- 11. 12. 2013 – bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe vrátane námietky, že súd koná za štát s nesprávne určeným orgánom

- 21. 05. 2014 – súd zasielal sťažovateľovi podanie žalovaného zo dňa 05. 12. 2013 a vyzval sťažovateľa, aby špecifikoval nezákonné rozhodnutie, na základe ktorého si svoj nárok uplatňuje;

- 21. 05. 2014 – súd oznámil Okresnej prokuratúre Bratislava I, že na tunajšom súde bolo začaté konanie vo veci zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom;

- 19. 6. 2014 bolo súdu doručené doplnenie žaloby na základe predchádzajúcej výzvy súdu

- 30. 07. 2014 – súd zasielal žalovanému vyjadrenie sťažovateľa zo dňa 16. 06. 2014;

- 22. 10. 2014 – súd vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 12. 01. 2015 a stranám sporu zasielal predvolanie na pojednávanie;

- 12. 01. 2015 – vo veci sa konalo pojednávanie, pojednávanie bolo odročené na deň 05. 03. 2015 za účelom doplnenia dokazovania; súčasne vyzval žalovaného, aby v lehote 1 mesiaca preukázal, že nie je oprávnený konať v mene žalovaného v súlade s právnym názorom súdu vysloveným na pojednávaní

- 12. 2. 2015 žalovaný doručil súdu podanie, v ktorom uviedol ďalšie skutočnosti potrebné na určenie orgánu konajúceho v mene štátu

- 02. 03. 2015 – súd zrušil termín pojednávania 05. 03. 2015, stranám sporu doručoval oznámenie o zrušení termínu pojednávania z dôvodu potreby posúdenia, ktorý orgán je v danej veci oprávnený konať v mene štátu v nadväznosti na vyjadrenie žalovaného zo dňa 12. 2. 2015,

- 04. 03. 2015 – súd vyzval sťažovateľa, aby špecifikoval orgán, ktorý je v danom prípade konať v mene SR a zasielal mu podanie žalovaného zo dňa 06. 02. 2015; sťažovateľ reagoval podaním zo dňa 02. 04. 2015;

- 04. 03. 2015 – súd vyzval žalovaného, aby s poukazom na jeho vyjadrenie zo dňa 06. 02. 2015 špecifikoval záväzné pokyny dozorujúceho prokurátora, v súlade s ktorým konal vyšetrovateľ policajného zboru v dotknutej trestnej veci;

- 31. 03. 2015 – žalovaný reagoval na predchádzajúcu výzvu súdu;

- 2. 4. 2015 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu

- 27. 10. 2015 – súd uznesením č. k. 7 C 109/2013-88 rozhodol, že na strane žalovaného bude v konaní pokračovať so Slovenskou republikou, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra SR; súčasne dal zákonný sudca pokyn na doručenie žaloby príslušnému orgánu konajúcemu za štát s výzvou, aby sa žalovaný k žalobe vyjadril v lehote 15 dní

- 13. 02. 2017 – súd doručoval žalovanému – SR – Generálna prokuratúra SR, výzvu na vyjadrenie k návrhu spolu s kópiou časti spisu;

- 10. 03. 2017 – súd zasielal vyjadrenie žalovaného zo dňa 01. 03. 2017 sťažovateľovi na vyjadrenie;

- 19. 04. 2017 – súd oznámil žalovanému, že má možnosť v lehote 20 dní vyjadriť sa k podaniu žalobcu zo dňa 10. 04. 2017, ktoré mu zaslal sťažovateľ;

- 14. 06. 2017 – súd zasielal stanovisko sťažovateľa zo dňa 07. 04. 2017 s prílohami žalovanému s oznámením, že má možnosť sa k nemu vyjadriť v lehote 15 dní a uviesť ďalšie skutočnosti a označiť dôkazy na svoju obranu s tým, že na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadať;

- 11. 07. 2017 – súd zasielal vyjadrenie žalovaného zo dňa 03. 07. 2017 sťažovateľovi s oznámením, že má možnosť sa k priloženému podaniu vyjadriť v lehote 20 dní;

- 26. 09. 2017 – súd vytýčil termín pojednávania na deň 06. 11. 2017 a stranám sporu zasielal predvolanie na termín pojednávania;

- 17. 10. 2017 – súd odročil termín pojednávania na deň 05. 02. 2018 z dôvodu žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa, súd upovedomil strany sporu a právnu zástupkyňu sťažovateľa vyzval na preukázanie tvrdených dôvodov odročenie pojednávania;

- účinnosťou Dodatku č. 9 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I na rok 2017 došlo k zmene zákonného sudcu, zákonnou sudkyňou vo veci sa stala JUDr. Silvia Rovňánková;

- 30. 01. 2018 – súd stranám sporu oznámil zrušenie termínu pojednávania z dôvodu zmeny zákonnej sudkyne s tým, že strany budú na nový termín pojednávania písomne predvolané;

- 09. 03. 2018 – súd vytýčil termín pojednávania vo veci na termín 13. 04. 2018 a stranám sporu zasielal predvolanie na termín pojednávania;

- 04. 04. 2018 – súd zrušil termín pojednávania na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľa z dôvodu kolízie s hlavným pojednávaním na Krajskom súde v Košiciach a zrušenie termínu oznámil stranám sporu s tým, nový termín pojednávania im bude oznámený;

- 09. 04. 2018 – súd vytýčil termín pojednávania vo veci na termín 14. 05. 2018 a stranám sporu zasielal predvolanie na termín pojednávania;

- 07. 05. 2018 – súd zmenil termín pojednávania na deň 18. 06. 2018 z dôvodu plánovaného prerušenia dodávky elektrického prúdu v budove súdu dňa 14. 05. 2018.“

Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 109/2013 zistil, že pojednávanie nariadené na 18. jún 2017 sa uskutočnilo, pričom účastníci konania predniesli ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania a z uvedeného dôvodu okresný súd odročil pojednávanie na 5. november 2018.

Sťažovateľ sa podaním z 25. mája 2018 vyjadril k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu a uviedol: „2. Žaloba z mojej strany ako žalobcu bola skutkovo a právne zdôvodnená. K žalobe boli priložené a označené dôkazy na preukázanie mojich tvrdení, navrhol som pripojiť trestný spis. Žalobu o náhradu škody som podal proti štátu a správne, v súlade so zákonom č. 513/2004 Z. z., som označil žalovaného Slovenská republika. Nie je pravdivé tvrdenie porušovateľa, že som nesprávne označil žalovaného, pretože označenie ústredného orgánu je za účelom právneho zastupovania v súdnom spore, čo nie je pre mňa až tak podstatné. Pred podaním žaloby som sa obrátil dňa 18. 10. 2012 s riadne zdôvodnenou žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na Ministerstvo vnútra SR a žiadosť som podložil dokladmi.

3. V čase, keď som podával žiadosť, som vychádzal už z ustáleného právneho názoru v praxi, že príslušným ústredným orgánom bolo Ministerstvo vnútra SR, ako aj to, že nebola ohraničená výška nemajetkovej ujmy. V čase podania žaloby už bola účinná novela zákona č. 412/2012 Z. z., a preto, ktorý ústredný orgán je príslušný na zastupovanie Slovenskej republiky, si mal vyriešiť súd pred nariadením pojednávania, prípadne Ministerstvo vnútra SR malo postúpiť moju žiadosť o predbežné prerokovanie na Generálnu prokuratúru SR a medzi sebou, ako odborné orgány, si mali vyriešiť otázku právneho zastupovania

Slovenskej republiky, a nie tým zaťažovať občana. Záver porušovateľa, že ja som nesprávne označil žalovaného, že ja som spôsobil zbytočné prietahy, nevychádza zo skutočného stavu veci, je síce jeho obranou, ale na úkor, sťažovateľa.

4. Dňa 21. 5. 2014 ma porušovateľ vyzval na doručenie kópie nezákonného rozhodnutia súdu, kto ho vydal, sp. zn. a dátum jeho vydania. Odpovedal som vyjadrením z 16. 6. 2014 s podporou ustálenej súdnej praxe tak, že uznesenie o vznesení obvinenia z 24. 4. 2007 vykazuje všetky znaky nezákonného rozhodnutia, a rovnako ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle aj oslobodenie spod obžaloby (pričom to bolo zreteľné z právneho zdôvodnenia žaloby).

5. Po tom, čo súd predbežne na pojednávaní dňa 12. 5. 2015 oznámil procesným stranám, že som podal na nepríslušnom orgáne verejnej moci, obrátil som sa so žiadosťou o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody na Generálnu prokuratúru SR dňa 5. 3. 2015. V žiadosti o predbežné prerokovanie som uplatnil nemajetkovú ujmu vo výške 8 000€ (doposiaľ si to žalovaný nevšimol) v zmysle novely zákona, žiadosť som zdôvodnil, podporil dokladmi. Dňa 27. 10. 2015 vydal porušovateľ uznesenie, podľa ktorého bude pokračovať v konaní so Slovenskou republikou v mene ktorej koná Generálna prokuratúra SR.

6. Za žalovaného sa vyjadrila dňa 2. 3. 2017 Generálna prokuratúra, vyjadrenie mi bolo doručené, opätovne som zaujal písomné rozsiahle stanovisko s podporou judikatúry. V súdnom spore som doposiaľ bol aktívny, podal som skutkovo a právne zdôvodnenú žalobu, predložil som doklady, na ktoré som sa odvolával, označil som dôkazy, podal som vyjadrenie, podal som stanovisko a tak som reagoval na stanoviská žalovaného bez ohľadu či to bol Ministerstvo vnútra alebo Generálna prokuratúra, pre mňa to boli vyjadrenia žalovaného Slovenská republika. Nové skutočnosti, nové dôkazy sa už predmetnom súdnom konaní neuvádzajú, sú to právne názory žalovaného, smerujúce k preskúmvaniu rozsudku v trestnom konaní a k tomu, že som si škodu zaviniť sám (pozn. nebol som vo väzbe, nedomáham sa odškodnenia väzby) ako tvrdí prokurátor...“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Predmetom konania na okresnom súde je rozhodovanie o náhrade škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V súvislosti s rozhodovaním o takýchto návrhoch sa spravidla aplikujú zásady, ktoré sú platné aj pri uplatnení všeobecnej zodpovednosti za škodu, prípadne za bezdôvodné obohatenie podľa Občianskeho zákonníka. Možno konštatovať, že početnosťou zrejme nejde o každodennú agendu

všeobecných súdov, avšak z právneho hľadiska uvedený nárok tvorí bežnú náplň práce všeobecného súdu prvého stupňa a zo sťažnosti nevyplýva, že ide o vec, ktorá je fakticky zložitá. Ústavný súd však poukazuje na to, že napadnuté konanie má pre sťažovateľa osobitný význam, preto by si vyžadovalo zo strany okresného súdu starostlivejší prístup na jeho odškodnenie zo strany štátu.

Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené preskúmal správanie sťažovateľa v napadnutom konaní a konštatuje, že správanie sťažovateľa výrazným spôsobom neprispelo k predĺženiu napadnutého konania. Je pravdou, že pojednávania nariadené na 6. november 2017 a 13. apríl 2018 boli zrušené na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľa, nejde však o skutočnosti, ktoré by zásadnou mierou ovplyvnili doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Sťažovateľ v žalobe označil ako žalovanú Slovenskú republiku, pričom ustálenie orgánu, ktorý bude v napadnutom konaní zastupovať žalovanú, nemôže ísť na ťarchu sťažovateľa. Okresnému súdu trvalo viac ako dva roky, kým dospel k záveru, kto bude konať za žalovanú. Okresný súd uznesením sp. zn. 7 C 109/2013 z 27. októbra 2015 rozhodol, že na strane žalovanej bude v konaní pokračovať so Slovenskou republikou, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

V období od 29. mája 2013, keď sťažovateľ doručil okresnému súdu žalobu, do vydania uznesenia z 27. októbra 2015, okresný súd nariadil iba jedno pojednávanie

na 12. január 2015, ktoré bolo odročené práve v dôsledku potreby určenia orgánu konajúceho za žalovanú.

Z chronológie úkonov okresného súdu vykonaných v napadnutom konaní vyplýva, že obdobie od 27. októbra 2015, keď súd uznesením rozhodol o orgáne, ktorý bude konať v mene žalovanej, do 13. februára 2017, keď okresný súd doručoval Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky výzvu na vyjadrenie sa k návrhu, je poznačené neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu.

Uvedená nečinnosť okresného súdu v uvedenom období v celkovom trvaní 16 mesiacov viedla k vzniku zbytočných prietáhov v konaní a k jeho výraznému predĺženiu. Takýto postup okresného súdu nemožno v žiadnom prípade označiť za postup, ktorý by bol v súlade s § 100 ods. 1 prvej vety OSP, resp. v súlade s čl. 17 CSP, v zmysle ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Zo zapožičaného súdneho spisu napadnutého konania vyplýva, že okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 5. február 2018 z dôvodu zmeny zákonnej sudkyne. Z prípisu predsedníčky okresného súdu z 15. mája 2018 vyplýva, že *„k celkovej dĺžke konania prispela nepochybne i skutočnosť, že v napadnutom konaní došlo dvakrát k zmene zákonného sudcu a teda vec bola od začiatku konania doposiaľ pridelená na prejednanie trom zákonným sudcom“*.

V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť na svoju ustálenú judikatúru (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99 alebo III. ÚS 17/02), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní. Personálne obsadenie súdu, jeho organizácia, vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako i optimalizácia súdnictva nie sú

dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu (z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľa, postupu okresného súdu, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu namietaného konania pre sťažovateľa a jeho celkovú dĺžku) s poukazom na to, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne nerozhodol ani po piatich rokoch od podania žaloby, dospel k záveru, že porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 109/2013 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, pričom v sťažnosti uvádza: „... *Neprimeraná dĺžka konania mi spôsobuje pocit krivdy, právnej neistoty a bezmocnosti, môj pocit krivdy sa znásobuje práve tým, že som bol nespravodlivo trestne stíhaný a až po štyroch rokoch som dosiahol oslobodenie spod obžaloby, žiadam len náhradu výdavkov v súvislosti s trestným konaním a nemajetkovú ujmu som znížil po zásadnej zmene zák. č. 514/2003. Očakával som rýchle vyriešenie môjho súdneho sporu a ochotu štátu odčiniť krivdu, ktorú mi spôsobil.*

21/ Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a skutočnosť, že nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I. v súdenej veci, najmä zbytočnými prietahmi v konaní, postupom súdu, ktoré neboli efektívne a plynulé, čo malo doposiaľ za následok neprimeranú dĺžku konania, bolo porušené moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl.48 ods. 2 Ústavy č.460/1992 Zb. a na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, žiadam Ústavný súd SR, aby mi priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €...“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na celkovú doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 7 C 109/2013, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, považoval ústavný súd priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2017.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to 2 x 147,33 €, t. j. spolu 294,66 € a režijný paušál 2 x 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 312,34 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júla 2018